

CXXI

Léta Páně 1314 dne 20. dubna zemřel pan papež Kliment V. v devátém roku svého stolce. Tento papež byl dříve biskupem v Bordeaux a národností z Gaskoňska^{1/} a po celou dobu svého papežství nepřišel do města Říma, nýbrž zůstal až do své smrti v západních krajinách, kde býval i dříve, a poslouchal ve většině věcí francouzského krále Filipa. Ten papež také svolal léta Páně 1311 koncil do Vienne, na němž pod rouškou zbožnosti a pod záminkou obecné křížové výpravy uložil obecně všemu duchovenstvu desátek, a protože francouzský král Filip přijal tam se svými dvěma syny kříž a předstíral i sliboval, že se chce osobně zúčastnit oné výpravy, přidělil mu papež celý desátek, který se měl vybírat od duchovenstva království Francouzského.

Svrchu řečený papež také vyhladil úplně z lůna církve a zničil onen přemocný a po celém světě slavný řád křížovníků templářů, připisuje jim jakési bludy kacířské^{2/}, a velmistr toho řádu byl léta Páně 1314 bez odporu papežova od krále francouzského v měsíci dubnu v Paříži bídně ohněm upálen. Jiné pak přemnohé osoby téhož řádu buď vytrpěly mučení, anebo opustivše roucho řádové vstoupily do světského života. Ale mínění přemnohých prohlašovalo, že řečený řád nezničila kacířská nákaza, nýbrž jejich velmi rozsáhlý majetek a lakota zlých lidí.

Řečeného koncilu se zúčastnil pan Jan, biskup pražský^{3/}, ale pana Petra, arcibiskupa mohučského, který byl tehdy s Janem, českým králem, v Čechách, osvobodil papež na prosby pana císaře Jindřicha od účasti na onom koncilu.

Stalo se pak po smrti papežově, že byli podle ustanovení šesté knihy dekretálií všichni kardinálové v Carpentrasu umístěni v konkláve, a protože mezi uzavřenými kardinály, z nichž někteří byli Italové, někteří Francouzi a někteří Gaskoňci^{4/}, vznikl spor, takže se nemohli shodnout o papeži a zvolení pastýře církve, proto se od sebe beze všeho výsledku rozešli do rozličných krajin a podobně proto poslali italští kardinálové, aby se důkladněji poznala příčina jejich rozptý-

lení, generální kapitule cisterciácké tento list takového znění:

„Ctihodným v Kristu otcům, mužům řeholním, opatům klášterů v Citeaux, z La Ferté, z Pontigny, z Clairvaux, z Morimundu^{5/}, jakož i generální kapitule řádu cisterciáckého, přátelům svým nejdražším, z milosrdenství Božího kardinálové svaté církve římské biskupové Mikuláš Ostijský^{6/}, Jan Velletrijský^{7/}, jáhnové Neapolion svatého Hadriána^{8/}, Vilém svatého Mikuláše ve vězení Tullijském^{9/}, František svaté Marie in Cosmedin^{10/} a Jakub^{11/} a Petr Colonna^{12/} pozdravení a upřímnou v Pánu lásku.

Ačkoli myslíme, že předběžná zpráva obecné pověsti již zpravila vaše uši o nebezpečnostvích, ode všech i jednotlivých ctitelů křesťanské víry zavržení hodných, a o těžkých

^{1/} Kliment V. (Bertrand de Got) stal se r. 1295 biskupem v Comminges a v r. 1299—1305 byl arcibiskupem v Bordeaux; za papeže byl zvolen v Perugii 5. června 1305 po jedenáctiměsíčním konkláve. Tím, že se usídlil r. 1309 v Avignonu, začal dobu tzv. „babylónského zajetí“ římských papežů. Posudek Petrův o něm je správný. Srv. i pozn. v zřadu.

^{2/} Srv. úvod str. 12 a kapitolu násl., jakož i pozn. k ní v zřadu.

^{3/} Jan z Dražic byl pražským biskupem v l. 1301—1343; vypravuje se o něm v dalších částech kroniky. Proslul jako uvědomělý ctitel a milovník národního jazyka a odpůrce Němců, jakož i svou stavitelskou činností. Srv. pozn. v zřadu ke knize II, kap. IV a XXII.

^{4/} Z 24 kardinálů bylo tehdy jen 8 Italů, 6 Francouzů a 10 Gaskoňců. Konkláve v Carpentrasu trvalo 12 týdnů a bylo přerušeno bouřlivými událostmi, o kterých se vypravuje v následujícím listě. Volba papeže byla vykonána teprve po dvou letech (srv. kap. CXXXVIII).

^{5/} Citeaux-Cistercium (založeno r. 1098), La Ferté-Firmitas (zal. r. 1113), Pontigny-Pontiniacum (zal. r. 1114), Clairvaux-Clara Vallis (zal. r. 1115) a Morimund-Morimundum (zal. r. 1115), nejstarší a nejpřednější kláštery cisterciácké ve Francii.

^{6/} Mikuláš Albertův, dominikán, biskup spoletský, kardinál biskup ostijský (1303—1321).

^{7/} Kardinálovství-biskupství ostijské a velletrijské bylo jeden titul; mezi tehdejšími kardinály byl jediný Jan Minius (minorita), kardinál biskup portuenský (od r. 1302), o němž se však praví, že zemřel již r. 1313; je tedy patrně v rukopisech kroniky nějaký omyl.

^{8/} Napoleon Orsini, kardinál jáhen titulu sv. Adriána (1288 až 1342).

^{9/} Vilém de Longis, kardinál jáhen titulu sv. Mikuláše in carcere Tulliano (1294—1319); v orig. je *in carcere Callensi*.

^{10/} František Caietanus (Gaetani), kardinál jáhen titulu sv. Marie in Cosmedin (1295—1317), v orig.: *Marie Nycomediensis*.

^{11/} Asi Jakub Caietanus degli Stephaneschi, kardinál jáhen titulu sv. Řehoře (1295—1341).

^{12/} Petr de Colonna, kardinál jáhen titulu sv. Eustachia (1288—1297), sesazen od Bonifáce VIII., potom titulu sv. Anděla (1305—1326), v orig.: *Petrus Columpnianensis*.

i zločinných hanebnostech, které si nedávno troufali v kurii a ukrutně spáchali Gaskoňci na urážku Boží, na potupu římské církve a na těžké otřesení jejího stavu, kdyby nebyla svrchovaná pravice Boží, která vyzdvihla Petra ve vlnobití, aby neutonul, pomohla také nám, které vyrvala z jícnu smrti, a ačkoli nepochybujeme, že zprávy o těch zločinech pronikly do vaší hrudi prudce jako ostré střely pro lásku k Božím jménu a čest církve, protože však někdy mění vzdálenost místa pravdivost událostí, podáváme vám ji vašemu pohledu čistou a jasnou, nesestavenou žádnými vymyšlenými slovy:

A tak když jsme byli my a jiní kardinálové těžce církve po smrti papeže Klimenta V. v biskupském paláci města Carpentrasu shromážděni k volbě budoucího papeže v jednom konkláve a my italské kardinálové nehledající, což je našeho, nýbrž co je Božího, bez ohledu na osobní vzájemné náklonnosti k sobě samým jsme žádali člověka, který by udržel sloupy církve, řečenou církev opravil a řídil, a když jedině v tom spočívala všechna naše péče, všechna snaha a touha, Gaskoňci, buď že se podle svědectví hlasu svědomí obávali zkušební váhy pod budoucím papežem, buď že se domnívali, že mají násilností ozbrojenců dědickým právem svatyni Boží v držení, podle uváženého a svorného plánu, když se pod zastřenou záminkou, totiž pochovati tělo toho papeže, sešli v hojném množství pěších i jízdních ozbrojenců, aby provedli zločin, který si usmyslili, chopili se dne 23. července válečných zbraní a pod vedením Bertranda de Bothon a Rajmunda Villima, synovců řečeného papeže, vtrhli do města Carpentrasu a ukrutně povraždili mnohé dvořany italské (protože jen Italy vyhledávali na smrt) a obrátivše se k drancování a loupežení, když vzrůstalo jejich běsnění a kypěla jejich zvířecí zuřivost, založili na různých stranách města požáry; a nespokojující se tím napadli těžkými útoky příbytky četných kardinálů z nás a vhodivše tam oheň začali tam za hlaholu polnic nepřátelsky velmi lité boje.

Když se konečně vzrážalo ještě těžší nebezpečství a mohutnělo velmi těžké spiknutí, jak se stává v dobytých městech, obsadil zástup ozbrojených gaskoňských jezdců vchod do řečeného konkláve a volal: „Smrt italským kardinálům! Smrt! Chceme papeže, chceme papeže!“ A když oni hlučeli takovýmto pokřikováním, jiný zástup ozbrojených gaskoňských jezdců vtrhl na nádvoří

řečeného konkláve a podobně hlasitě pokřikuje obklopil palác. My pak jmenovaní italské kardinálové, obklíčení jsouce tak velkým soužením a obávající se smrti jak potupné, tak ukrutné, protože všemu kolem paláce naháněl ozbrojený zástup strachu a nebylo možno veřejně vyjítí, konečně jsme ze strachu probourali pro svou záchranu zeď paláce, udělavše tam malý otvor, a hned potom jsme z Carpentrasu odešli rozptýleni ne bez nebezpečství smrti, uchýlili jsme se na různá místa a dostali jsme se milosrdenstvím Boha, který nás zachránil, do zemí přátel.^{13/}

Nechť uváží vaše prozíravost, že pro divokost těch Gaskoňců nechybělo, aby rozeznání předních údů církve, která je velmi laskavě kojila svými prsy, obohatila a naplnila počtami, nerušilo její stav trvalým zmatkem a nátlakem a neuvedlo křesťanské jméno u nevěřících v posměch, do potupné řeči a ve věčnou hanbu. Ostatně my beze všeho ohledu na všechny svrchu uvedené věci, které jsme s tak velikými křivdami utrpěli, žádáme mír a jednotu církve a s nejvyšším úsilím o ně pečujeme. Ale kdyby cizí vinou pokročila věc k roztržce, což nechť odvrátí Nejvyšší, ujišťujeme vás o své horlivé lásce k Bohu a církvi, aby se vaše věrnost sdružila spolu s námi, kteří pracujeme o čest Boží a o pravdu a zápasíme za spravedlnost a svobodu. A tak se bude skrze nás a jiné vyznavače pravé víry projevovati přízeň v jeho věci samému Pánu našemu Ježíši Kristu a jeho svaté církvi, tak budou s ochotnou oddaností pomáhati, což se bude shodovati se ctí Boží a vyhoví této církvi.

Chceme pak, aby vám byl tento list naším jménem odevzdán rozvázným mužem, mistrem Guntherem z Biberšteinu, kanovníkem špýrským, naším kaplanem, jeho doručitelem. Dáno ve Valencii dne 8. září.“

^{13/} Roku 1314. Někteří kardinálové se utekli do Valencie, druzí do Avignonu a jiní do Orange.